

ΧΟΡΟΙ

Ἄλλὰ καὶ οἱ χοροὶ τῶν Ἀπόκρεω εἶχον ὡσαύτως τὴν προγονικὴν καταγωγὴν των εἰς τὴν βυζαντινὴν ἐποχὴν, ἐκδηλώσεις καὶ αὐτοὶ τοῦ γενικοῦ ἔξωφρενισμοῦ, πρὸς ἐβασίλευσεν εἰς τὴν πόλιν κατὰ τὰς ἐορτὰς τῶν Καλενδῶν.

Αἱ οἰκίαι, τὰ οἶνοπωλεῖα, οἱ θυμέλαι, τὰ ὑπαίθρια κέντρα, τὸ Παλάτιον καὶ αὐτὸ τὸ Πατριαρχεῖον ἀκόμη — εἶνε ἀπίστευτον, καὶ ὅμως εἶνε ἔξακριβωμένον — ἀντήχουν ἀπὸ τὰ ἄσματα καὶ ἀπὸ τὸν δαιμονιώδη θόρυβον τῶν χορευτῶν. Ὀρχησταὶ καὶ ὀρχηστρίδες, διάσημοι διὰ τὴν καλλονὴν ἢ διὰ τὴν ἔκδοτον ζωὴν των, ἐπεδείκνυον τὴν τέχνην καὶ τὰ θέλητρά των εἰς τοὺς κεχηναίους, καὶ ἀνερορίπιζον τὸ χορευτικὸν πάθος καὶ τὴν ροπὴν πρὸς τὴν ἀσέλγειαν, τὴν μέθην, καὶ τὰ ὄργια. Εἶχε δὲ προσλάβῃ τόσον ἐπίσημον χαρακτῆρα ἢ ἀνάγκη τῶν χορῶν, ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ Λογγῖνος, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Αὐτοκράτορος Ζήνωνος, εἶχε δωρήσῃ εἰς τὴν Βασιλεύουσαν τέσσαρας ὀρχηστὰς νάννους «ἐμμάλους μικρούς», προωρισμένους νὰ χορεύουν ἐνώπιον τοῦ πλήθους εἰς τὰ τέσσαρα κυριώτερα σημεῖα τῆς πόλεως. Καθένα ἀπ' αὐτοὺς εἶχον παραλάβῃ πρὸς διατροφὴν καὶ πλουσίαν συντήρησιν αἱ τέσσαρες μερίδες τοῦ Δήμου ἀναφέρονται μάλιστα καὶ τὰ παράξενα ὀνόματά

των: Ὁ Αὐτοκράτωρ, ἐπιλεγόμενος καὶ Καράμαλλος, περίφημος καὶ εἰς τὴν παντομίμαν Ἀλεξανδρεὺς, εἶχε δοθῆ εἰς τοὺς Πρασίνοους· ὁ Ρόδος, ἐπιλεγόμενος καὶ Χρυσόμαλλος, Ἀλεξανδρεὺς καὶ αὐτός, εἶχε δοθῆ εἰς τοὺς Βενέτους· ὁ Ἑλλάδιος εἰς τοὺς Ρουσσίους· ὁ Μαργαρίτης, ἐπιλεγόμενος καὶ Κατσάμος, εἰς τοὺς Λευκοὺς. Ἀλλὰ καὶ ὄρχηστρίδες ἐπίσης ἦσαν περίφημοι ἐν Βυζαντίῳ, ἐκ τῶν ὁποίων ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ ἤκμασεν ἡ περίφημος Χρυσομαλλῶ, φίλη τῆς Θεοδώρας, κατόπιν δὲ ἡ Καραμαλλῶ, διὰ τὴν ὁποίαν μάλιστα ὁ Λεόντιος ἔχει γράψῃ καὶ ὀλόκληρον σύγγραμμα!

Ἐπὶ τῶν ὁμοίων καὶ αὐτοκρατορικοὶ χοροὶ, τῶν ὁποίων ἡ σεμνότης ἦτο ἀγάλογος πρὸς τὰ ἥθη τοῦ κυβερνῶντος αὐτοκράτορος. Ἰδίως ἐπὶ Μιχαὴλ Γ', τοῦ ἐπιλεγόμενου Μεθύσου, ὁ ὀργιαστικὸς χαρακτὴρ τῶν ἀνακτορικῶν χορῶν εἶχεν ὑπερβῆ πᾶσαν δυνατὴν περιγραφὴν. Οἱ κατ' ἔθιμον ὁμοίως χοροὶ, ἐπὶ σεμνῶν αὐτοκρατόρων, ἐγίνοντο κατὰ τὸ α' δωδεκαήμερον τοῦ ἔτους μὲ προσκλήσεις, πού ἐκαλοῦντο Κλητώρια. Οἱ ἀνώτεροι ἄρχοντες — ὁ Δομέστικος τῶν Σχολῶν καὶ ὁ τῶν Νουμέρων (στρατηγοὶ) οἱ δήμαρχοι τῶν Βενέτων καὶ τῶν Πρασίνων μὲ τοὺς ἐπισημοτέρους δημότας των, οἱ Τριβοῦνοι καὶ οἱ Βικάριοι, — ἔφερον εἰς τοὺς πόδας των «ποδόψελλα» (ἤχηρὰ κρόταλλα) καὶ ἐχόρευον γύρω τῆς βασιλικῆς τραπέζης εἰς τὸ θαυμάσιον τρίκλινον τοῦ Ἰουστινιανοῦ· ἔφερον προσέτι χρυσοκέντητα κοντομάνικα καὶ ἐβάσταζον «φέγγια» (φαναράκια);). Τὸ σύνθημα τοῦ χοροῦ ἐδίδετο ἀπὸ ὠρισμένον αὐλικόν, ἀνοίγοντα τοὺς δακτύλους «ἀκτινοειδῶς» καὶ κλείοντα αὐτοὺς «βοτρηδόν». Τέλος δὲ μετὰ τὸν χορὸν ἴσταντο οἱ χορευταὶ ἐνώπιον τῆς βασιλικῆς τραπέζης, ἐνῶ οἱ κράκται ἐφώναζον φαιδρῶς «ἔς!» — πού θ' ἀντιστοιχῆ βέβαια πρὸς τὸ σημερινὸν «ἄμάν κι' ἄς φέξη!» Ὁ χορὸς αὐτὸς ἐκαλεῖτο «Σάξιμον».

Ὡσαύτως ἄλλος ἀνακτορικὸς χορὸς ἐγίνετο εἰς τὸ λεγόμενον Σίγμα τοῦ παλατίου, θαυμασίαν αἰθουσαν μὲ τοίχους μαρμαροστόλιστους καὶ μὲ λαμπρὰν ὀροφήν, πού τὴν ὑπεβάσταζον 15 κίονες ἀπὸ δοκιμῖνον λίθον. Ὁ χορὸς αὐτὸς ἦτο μᾶλλον λαϊκὸς καὶ ἐδίδετο εἰς ὠρισμένας ἐορτάς, εἰς τὸ αὐτὸ Σίγμα, καθὼς καὶ ἕτερος, λαϊκὸς καὶ αὐτός, ὅπου ἐχόρευον μὲ λαμπάδας ἀναμμένας καὶ ἐλέγετο χορὸς τῆς «Φακλαραίας».

Ἀλλ' ἐκεῖνο βεβαίως πού θὰ προκαλέσῃ ἐκπληξιν εἶνε ὁ χορὸς πού ἐγίνετο καὶ εἰς αὐτὸ τὸ Πατριαρχεῖον, κατ' ἔθιμον εἰσαχθὲν ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Θεοφυλάκτου τὸ 933. Οἱ Νοτάριοι, κρατούμενοι ἐκ τῶν χειρῶν ἐχόρευον μεθυσμένοι γύρω ἀπὸ τὰς εἰκόνας τῶν ἁγίων, κατὰ τρόπον τόσον ἄσεμνον καὶ μὲ γέλωτας καὶ καγχασμούς, ὥστε ἡ ἐορτὴ ἐκείνη δὲν διέφερε τίποτε τῶν Βρουμαλίων. Τὸ χορευτικὸν αὐτὸ ὄργιον διήρκεσε 200 ὀλόκληρα ἔτη, μέχρις ὅτου κατηργήθη ἀπὸ τὸν σεμνὸν Πατριάρχην Λουκᾶν Χρυσοβέργην.